

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De minister voor Rechtsbescherming
dhr. F.M. Weerwind
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 13 juli 2022
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
onderwerp Advies Wijziging Besluit ACAS

t (088) 361 00 00
f (088) 361 0022
www.rechtspraak.nl

Geachte heer Weerwind,

Bij brief van 24 mei 2022, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de ‘Raad’) advies uit te brengen inzake het Wijzigingsbesluit van het Besluit adviescommissie afgesloten strafzaken in verband met de verruiming van de voorwaarden voor benoeming tot lid van de adviescommissie voor deskundigen op het terrein van de politiepraktijk (het ‘Besluit’).

HET BESLUIT

Het ontwerpbesluit ziet op een verruiming van de mogelijkheden om politieambtenaren te kunnen benoemen als lid van de adviescommissie afgesloten strafzaken (‘ACAS’), in die zin dat ook politieambtenaren die nog in actieve dienst zijn benoemd kunnen worden. Het huidige artikel 3 lid 3 Besluit adviescommissie afgesloten strafzaken (‘Besluit ACAS’) bepaalt dat politieambtenaren die werken onder de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie en Veiligheid niet benoemd kunnen worden. De Nota van Toelichting (‘NvT’) vermeldt dat dit als belemmerend wordt ervaren, omdat de deskundige op het terrein van de politiepraktijk daarmee in de praktijk een gepensioneerde moet zijn. Dit ontwerpbesluit ziet op wijziging van artikel 3 lid 3 Besluit ACAS, zodat politieambtenaren (net als ambtenaren van het Openbaar Ministerie) worden uitgezonderd van de beperking en toch benoemd kunnen worden als (plaatsvervangend) lid van de ACAS terwijl zij nog in dienst zijn.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

Raad voor de
rechtspraak

datum 13 juli 2022
pagina 2 van 3

ADVIES

1. De samenstelling van de commissie

Behoudens het derde lid, wordt artikel 3 van het Besluit ACAS niet aangepast. In het tweede lid van dat artikel wordt voorgeschreven dat de commissie uit vijf leden bestaat, te weten:

- a. twee deskundigen op een voor het werk van de commissie relevant terrein van wetenschapsbeoefening, waarvan er een tevens voorzitter is;
- b. een deskundige op het terrein van de politiepraktijk;
- c. een advocaat;
- d. een lid van het openbaar ministerie.

Het derde lid van artikel 3 luidt als volgt:

Voor benoeming als lid van de commissie komen politieambtenaren en ambtenaren die werken onder de verantwoordelijkheid van Onze Minister niet in aanmerking, met uitzondering van ambtenaren van het openbaar ministerie.

Onder de huidige regeling kunnen politieambtenaren, die nog actief voor de politie werkzaam zijn, niet tot lid van de commissie worden benoemd. Ook kunnen politieambtenaren in actieve dienst, gelet op artikel 5, eerste lid (laatste volzin) van het Besluit ACAS niet benoemd worden tot plaatsvervangend lid van de commissie.

Het ontwerpbesluit heeft tot doel deze regeling te wijzigen. Het is echter de vraag of het wenselijk is om politieambtenaren in actieve dienst benoembaar te maken voor het lidmaatschap en het plaatsvervangend lidmaatschap van de commissie. Een politieambtenaar die niet langer in actieve dienst is zal immers - anders dan een politieambtenaar in actieve dienst - op meer afstand zijn commissiewerk op onafhankelijke(re) wijze kunnen uitoefenen en zo zijn deskundigheid ten volle kunnen benutten. De voorgenomen wijziging heeft bovendien tot gevolg dat in voorkomende gevallen van de vijf leden van de commissie er twee leden in hun hoofdfunctie verbonden zijn aan organisaties die aanwijzingen van de minister kunnen ontvangen, waarbij geldt dat de politieambtenaar ook nog hiërarchisch ondergeschikt is aan zijn eenheidschef.

Als argument om politieambtenaren in actieve dienst te kunnen inzetten, wordt in de NvT genoemd dat gepensioneerde politieambtenaren - mede nu de pensioengerechtigde leeftijd stapsgewijs wordt verhoogd - in de praktijk feitelijk niet of nauwelijks meer dan 1 termijn kunnen vervullen omdat het lidmaatschap van de commissie ophoudt wanneer het commissielid de maximale leeftijd van 70 jaar heeft bereikt en dat langere deelname omwille van de continuïteit wenselijk is. Hierbij dient te worden aangetekend dat de maximale benoemingstermijn van commissieleden in algemene zin aan grenzen is gebonden. Volgens art. 5 lid 2 van het Besluit is die termijn - na eenmalige verlenging - maximaal 8 tot 12 jaar. De Raad vraagt zich af of is overwogen - nu de pensioengerechtigde leeftijd stapsgewijs wordt verhoogd - de leeftijdsgrens als bedoeld in artikel 5, vierde lid, aanhef en onder c, te herzien.

Voor zover een politieambtenaar in actieve dienst (actuele) kennis van de opbouw en inrichting van het procesdossier en ervaring met de opsporingsmethoden zou kunnen inbrengen, is het bovendien de vraag of die expertise niet ook op ander wijze kan worden ingebracht, bijvoorbeeld doordat de commissie zich

Raad voor de
rechtspraak

datum 13 juli 2022
pagina 3 van 3

laat adviseren door een politieambtenaar in actieve dienst. Zie in dit verband ook artikel 8 van het Besluit.

2. Verschoning

In de NvT wordt verwezen naar artikel 4 van het Besluit ACAS, dat een waarborg zou bieden omdat de betrokkene zich op grond van dat artikel kan verschonen als hij vanuit zijn functie betrokken is geweest bij de afgesloten strafzaak. Artikel 4 is echter ruimer:

"Elk van de leden van de commissie kan zich verschonen indien zich naar zijn oordeel feiten of omstandigheden voordoen waardoor de onpartijdigheid of onafhankelijkheid schade zou kunnen lijden."

Denkbaar is dat ook andere betrokkenheid - dan alleen directe betrokkenheid bij de afgesloten strafzaak - de politieambtenaar aanleiding zou moeten geven om zich te verschonen. Zou niet de politieambtenaar in actieve dienst vaker (dan de deskundige die niet in actieve dienst is) in situaties terecht komen waarin hij zich zal verschonen? De Raad beveelt aan in de NvT voorbeelden te benoemen en te beschrijven wat dit betekent voor de nagestreefde continuïteit.

WERKLAST

Het Besluit heeft geen gevolgen voor de werklust van de Rechtspraak.

CONCLUSIE

De Raad adviseert bovenstaande overwegingen te betrekken bij de verdere besluitvorming over dit onderwerp.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Besluit op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Besluit, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de plaatsing van de definitieve tekst in het Staatsblad.

Hoogachtend,

H.C. Naves
Voorzitter Raad voor de rechtspraak